

Analyzing the Themes of the Cognitive Value of the Fundamental Transformation of Education in The Face of the Moral Crisis of the Society

Nasren Shanbehi ^{1*}, Seyyed Ahmad Hashemi ², Abbas Gholtash³,
Ali Asgar Mashinchi Bashman⁴

¹ Doctoral student of Philosophy of Education, Lamard Branch, Islamic Azad University, Lamard, Iran

² Full professor of curriculum planning, Lamard branch, Islamic Azad University, Lamard, Iran

³ Associate Professor of Curriculum Planning, Marodasht Branch, Islamic Azad University, Marodasht, Iran

⁴ Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Lamard Branch, Islamic Azad University, Lamard, Iran

* Corresponding author: nilo.akbari98@yahoo.com

Received: 2024-07-09

Accepted: 2024-08-05

Abstract

The purpose of this research was to identify the values of the national document of education in the face of moral crises in the society. The research method is qualitative and based on thematic analysis method. The research community in this research includes the analysis of the document of the fundamental transformation of education and all books and resources written about the topic of ethical and aesthetic foundations. To collect information, the method of extracting files from books and related sources has been used. The data analysis method is the theme analysis method. For this purpose, a three-step thematic coding method was used, and the data were analyzed and categorized in the form of basic, organizing, and comprehensive coding, and finally, the model was presented. The obtained results showed that the fundamentals of values of the national document of education in the face of moral crises, in the moral dimension, include 24 core And three comprehensive codes include belief ethics, general and basic ethics, and social political ethics And in the aspect of aesthetics, including 13 organizing codes and four comprehensive codes, including spiritual aesthetics, moral aesthetics, tangible aesthetics, and artistic aesthetics that can be considered in education.. Based on this, the fundamentals of Sanad's value theory should, in short, be subject to categories such as: religious ethics, spiritual capital, good life, belief in Mahdavi's rule of justice, guardianship, moral capital, value education, moral approach, character education.

Keywords: Belief ethics, moral crises, Document of fundamental transformation of education, Fundamentals of value theory

© 2019 Journal of New Approach to Children's Education (JNACE)

This work is published under CC BY-NC 4.0 license.

© 2022 The Authors.

How to Cite This Article: Shanbehi,N, et al. (2024). Analyzing the Themes of the Cognitive Value of the Fundamental Transformation of Education in The Face of the Moral Crisis of the Society. *JNACE*, 6(3): 185-202.

واکاوی مضامین ارزش شناختی سند تحول بنیادین آموزش و پرورش در مواجهه با بحران های اخلاقی جامعه

نسرین شنبهی^{۱*}، سید احمد هاشمی^۲، عباس قلتاش^۳، علی اصغر ماشینچی بشمن^۴

^۱ دانشجوی دکتری فلسفه تعلیم و تربیت، واحد لامرد، دانشگاه آزاد اسلامی، لامرد، ایران

^۲ استاد تمام برنامه ریزی درسی، واحد لامرد، دانشگاه آزاد اسلامی، لامرد، ایران

^۳ دانشیار برنامه ریزی درسی، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران

^۴ استادیار گروه علوم تربیتی، واحد لامرد، دانشگاه آزاد اسلامی، لامرد، ایران

* نویسنده مسئول: nilo.akbari98@yahoo.com

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۳/۰۵/۱۵

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۰۴/۱۹

چکیده

هدف از انجام این پژوهش شناسایی مبانی ارزش شناسی سند ملی آموزش و پرورش در مواجهه با بحران های اخلاقی در جامعه بوده است. تحقیق از نوع کیفی و بر اساس روش تحلیل مضمون است. جامعه پژوهش در این پژوهش شامل تحلیل سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و کلیه کتب و منابع نوشته شده پیرامون مبحث مبانی اخلاقی و زیبایی شناسی است. برای جمع آوری اطلاعات از شیوه فیش برداری از کتب و منابع مرتبط استفاده گردیده است. روش تجزیه و تحلیل اطلاعات، روش تحلیل مضمون است. برای این منظور از روش کدگذاری موضوعی سه مرحله ای استفاده شد و داده ها در قالب کدگذاری اساسی و سازمان دهنده و فراگیر مورد تحلیل و دسته بندی قرار گرفتند و در نهایت به ارائه الگو پرداخته شده است. نتایج به دست آمده نشان داد مبانی ارزش شناسی سند ملی آموزش و پرورش در مواجهه با بحران های اخلاقی، در بعد اخلاقی، مشتمل بر ۲۴ کد سازمان دهنده و سه کد فراگیر شامل اخلاق اعتقادی، اخلاق عمومی و پایه و اخلاق سیاسی اجتماعی است و در بعد زیبایی شناسی شامل ۱۳ کد سازمان دهنده و چهار کد فراگیر شامل زیبایی شناسی معنوی، زیبایی شناسی اخلاقی، زیبایی شناسی محسوس و زیبایی شناسی هنری که می تواند در امر تعلیم و تربیت مورد توجه قرار گیرد. بر این اساس، مبانی ارزش شناسی سند به طور خلاصه باید تابع مقولاتی مانند: اخلاق دینی، سرمایه معنوی، حیات طیبه، اعتقاد به حکومت عدل مهدوی، ولایت مداری، سرمایه اخلاقی، تربیت ارزشی، رویکرد مجابی، تربیت منش باشد.

واژگان کلیدی: اخلاق اعتقادی، بحران های اخلاقی، سندتحویل بنیادین آموزش و پرورش، مبانی ارزش شناسی

تمامی حقوق نشر برای فصلنامه رویکردی نو بر آموزش کودکان محفوظ است.

شیوه استناد به این مقاله: شنبهی، نسرین؛ هاشمی، سید احمد؛ قلتاش، عباس؛ و ماشینچی بشمن، علی اصغر. (۱۴۰۳) واکاوی مضامین ارزش شناختی سند تحول بنیادین آموزش و پرورش در مواجهه با بحران های اخلاقی جامعه. فصلنامه رویکردی نو بر آموزش کودکان، ۶(۳): ۱۸۵-۲۰۲.

مقدمه

و تربیت مهمترین نهاد هر اجتماع است که باید موجبات اعتلا و اقتدار فرهنگی و سیاسی هر کشور را فراهم آورد. برنامه ریزی های آموزشی، تعیین اهداف، محتوا و مبانی تربیتی هر کشور بر پایه مبانی کلی فلسفی پذیرفته شده آن کشور صورت می گیرد.

بدون تردید ارزش ها به ویژه ارزش های اخلاقی رکن اساسی زندگی آدمی را تشکیل می دهد. رسالت اساسی تعلیم و تربیت نیز ایجاد بستر مناسب رشد ارزش ها است. از این رو نهاد تعلیم

در بررسی برنامه های تربیتی باید به ماهیت زندگی خوب، که برنامه تربیتی قصد رسیدن به آن را دارد به ماهیت خود انسان و ماهیت واقعیت غایی توجه کنیم» (نلر، ۱۳۹۵). تدوین اسناد توسعه و تحول در حوزه های مختلف به ویژه در حوزه سرنوشت ساز و خطیر تعلیم و تربیت، امری بسیار ارزنده و ارزشمند است که با بذل مساعی و تلاش های فراوان مورد توجه نظام آموزش و پرورش عمومی کشور قرار گرفته است. اما همواره در تدوین و طراحی اسناد، نقدها و تحلیل هایی وجود دارد که لازمه توسعه و تکمیل آنهاست (مرزوقی، عقیلی و مهرورز، ۱۳۹۵). غیر قابل انکار است که همه نظام های تربیتی و آموزشی جهان در پی هدایت و یا زمینه سازی به منظور دستیابی به سعادت و خوشبختی افراد جامعه برنامه ریزی می کنند؛ صرف نظر از نوع تعریفی که از خوشبختی و سعادت ارائه، و یا روش ها و مسیری که طرح ریزی می کنند. از این رو عده ای برآنند که اصولاً برنامه تربیتی خنثی وجود ندارد. در این زمینه نلر (۱۳۹۵) تعلیم و تربیت را اقدام اخلاقی می داند و رسالت اخلاقی تعلیم و تربیت را ایجاد زمینه مناسب آموزشی و پرورشی به منظور بهزیستی نسل های آینده می داند (نلر، ۱۳۹۵).

مسئله امروز اکثر جوامع و خصوصاً جوامعی همچون ایران، ایجاد دگرگونی های فراوان در ارزش های انسانی، اجتماعی و دینی است که می تواند سبب به خطر افتادن حیات جامعه شود. به بیان دیگر، آنچه در قرن های گذشته به عنوان رفتار و کنش مطلوب در جامعه قلمداد میشد در حال تغییر است. Birou ارزش را میزان توانایی یک شیء (اندیشه یا شخص) در ارضای یک میل، یک نیاز یک تمنای انسان می داند (Shokouhi et al, 2022). در ملاحظات فلسفه تعلیم و تربیت، محور مباحث ارزش شناسی^۱ بیشتر به آن چه به طور طبیعی ارزش نامیده می شود و چگونگی ارزش نهادن به امور، بر می گردد. چنانکه انسان ها به طور طبیعی از طریق ارزش ها به دنبال روش هایی صحیح و مؤثر برای بهتر زندگی کردن بوده و هستند. آن ها ناگزیر با پرسش های ارزشی در زندگی خود مواجه اند. البته انسان های مختلف با مجموعه های متعدد و گوناگون از ارزش ها مواجه می شوند (Ryan & Cooper, 2018). برخی نیز بر این باورند ارزش ها که شامل عناصری مانند نگرش ها، باورها، تمایل ها، فضیلت ها و اصول می باشند، در تمام عقاید ما نفوذ دارند. به باور آنها وقتی فردی به ارزشی باور داشته باشد، شخصیت او با موقعی که این اعتقاد را ندارد، متفاوت خواهد بود، این تفاوت نه تنها زمانی که افراد درباره ارزش ها سخن می گویند، بلکه پیوسته در شخصیت افراد محسوس است (هولفیش و اسمیت، ۱۳۹۷).

با توجه به افزایش بحران های اخلاقی و اجتماعی در جوامع مختلف، ضرورت دارد تا ابزارهای آموزشی برای مقابله با این

بحران ها مورد بررسی قرار گیرند. سند تحول بنیادین به عنوان یک الگوی جامع، با تأکید بر مضامین ارزش شناختی، در پی تربیت انسان هایی مسئول و متعهد است. از سوی دیگر، مضامین زیبایی شناختی نیز می توانند در ارتقاء حس مسئولیت پذیری و حساسیت های اجتماعی نقش مؤثری ایفا کنند. بنابراین، بررسی چگونگی پیوند این دو بعد در زمینه آموزش و پرورش، به منظور شناسایی نقاط قوت و ضعف و ارائه راهکارهای عملی در جهت بهبود وضعیت اخلاقی جامعه امری ضروری به نظر می رسد. در این راستا، سوالاتی اساسی مطرح می شود: چگونه مضامین ارزش شناختی و زیبایی شناختی می توانند به همراه هم در مقابله با بحران های اخلاقی مؤثر واقع شوند؟ آیا آموزش های فعلی قادر به انتقال این مضامین به دانش آموزان هستند و در چه حدی می توانند به تقویت هویت اخلاقی و زیبایی شناختی آنان کمک کنند؟ با بررسی تأثیرات این مضامین بر رفتار و شناخت دانش آموزان، می توان به درک بهتری از نقش آموزش در فرآیند شکل گیری اخلاقیات اجتماعی دست یافت و در راستای طراحی برنامه های آموزشی متناسب با نیازهای روز اقدام کرد. این واکاوی نه تنها به بهبود فرآیندهای آموزشی کمک می کند، بلکه به ارتقاء کیفیت زندگی اجتماعی و ایجاد فضایی اخلاقی تر و زیباتر در جامعه نیز منجر خواهد شد. با توجه به این مطالب در این پژوهش با استناد به سند تحول بنیادین آموزش و پرورش (مبانی نظری تحول بنیادین در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی جمهوری اسلامی ایران) جایگاه تربیت ارزشی در رویارویی با بحران های اخلاقی در جامعه مورد توجه قرار گرفته است. موضوع تربیت ارزشی در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش در بخش مبانی اساسی تربیت در قالب تربیت دینی با توجه به موضوع هایی مانند قرب الهی و حیات طیبه مورد توجه قرار گرفته است. همچنین، در بخش هدف ها و ساحت های تربیت همزمان به تربیت اخلاقی و تربیت دینی توجه شده است. با وجود این توجه، ابهام در روش هایی که به ظاهر متضمن نوعی تلقین و یا رفتار مصنوعی است، این وظیفه را بر شانه های متخصصین فلسفه تعلیم و تربیت می نهد که راه های رسیدن به رویکردهای تربیت ارزشی بدون اجبار و تحمیل را به منظور رشد شخصیت فردی و اجتماعی متریبان در کشور بیابند. با توجه به این مطالب این پژوهش به این مساله می پردازد که مضامین ارزش شناختی و زیبایی شناسی سند تحول بنیادین آموزش و پرورش در مواجهه با بحران های اخلاقی جامعه کدامند؟ در این راستا سوالات پژوهشی زیر مورد بررسی و تحلیل قرار خواهند گرفت.

۱. مبناهای اخلاقی سند تحول بنیادین آموزش و پرورش در

رویاریویی با بحران های اخلاقی جامعه چگونه است؟

۲. مبناهای زیبایی شناختی سند تحول بنیادین آموزش و

پرورش در رویارویی با بحران های اخلاقی جامعه چگونه است؟

مبانی نظری

واژه آگزبولوژی^۲ که از زبان یونانی به معنی «ارزش‌شناسی» گرفته شده برای مطالعه تئوری عمومی ارزش مورد استفاده قرار می‌گیرد. این تئوری شامل منشا و خاستگاه طبیعت، دسته‌بندی و جایگاه ارزش در جهان ماست. در این‌گونه مطالعات، اخلاق به مفهوم مطالعه ارزش‌ها در رفتار انسانی، و زیبایی‌شناسی به معنای مطالعه ارزش‌ها در واقعیت مربوط به زیبایی و هنر از حوزه‌های ویژه مطالعه در زمینه مفهوم وسیع ارزش‌هاست (روشه، ۱۳۹۰). سند تحول بنیادین آموزش و پرورش در حال حاضر سند اصلی و زیربنایی آموزش و پرورش کشور می‌باشد. سند فوق به عنوان بنیان نظری تحول بنیادین به تصویب نهاد های عالی تصمیم‌گیری کشور رسیده است و در حال حاضر باید مبنای تمام سیاست‌گذاری‌ها، برنامه‌ریزی‌ها و تولید اسناد تحولی در نظام تعلیم و تربیت کشور باشد. در سند تحول بنیادین فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران، فلسفه تربیت رسمی و عمومی در جمهوری اسلامی ایران تبیین و مشخص گردیده است و در بخش رهنامه سند فوق مشخصات اصلی نظام تعلیم و تربیت و الگوهای نظری زیر نظام های اصلی تعیین گردیده‌اند. مطالعات نظری سند تحول بنیادین آموزش و پرورش از طرف متخصصان علوم دینی و تربیتی انجام گرفته و تدوین شده است و یکی از اهداف نویسندگان سند برانداختن طرحی نو با نگاهی آینده‌نگرانه و ناظر به چالش‌های موجود عنوان گردیده است. سند تحول بنیادین به عنوان مهم‌ترین سند فعلی نظام آموزش و پرورش همواره مورد استناد سیاست‌گذاران، برنامه‌ریزان و مدیران نظام آموزش و پرورش کشور می‌باشد و منتقدین و در بسیاری از موارد نمایندگان مجلس نیز با استناد به همین سند عملکرد آموزش و پرورش را مورد سنجش یا سوال قرار می‌دهند.

بحران حادثه ای ناگهانی است که نیاز به تصمیم فوری دارد و یا هر واقعه ای که جان و مال انسان‌ها را به گونه ای به خطر بیندازد که نیاز به اقدام فوری و اضطراری داشته باشد، را اصطلاحاً بحران گویند و اخلاق به عنوان مجموعه قواعد مشترکی که کنش‌ها و رفتار را در جهت خیر اجتماعی، منظم و پیش‌بینی‌پذیر می‌کند، یکی از بنیان‌های اساسی نظم اجتماعی است. اکنون این نظم اخلاقی در جوامع مختلف با تهدید مواجه شده است. جامعه‌شناسان از چنین وضعیتی به عنوان بحران اخلاقی و آنومی نام می‌برند (بیات و همکاران، ۱۳۹۹).

گروه‌هایی چون انسان‌مداران، حس‌گرایان و تجربه‌گرایان ارزش‌ها را اعتبارات ذهنی محض دانسته‌اند و در مقام ارزش

یابی ارزش‌ها همه آن‌ها را به اموری چون اندیشه و ادراک و تجربه و احساس صرف بشری استناد داده‌اند و به هیچ واقعیت عینی و خارجی ورای ذهنیت انسان معتقد نمی‌باشند. بر این اساس، نوع بینش و دانش هر فرد یا گروه و طرز نگرش آن فرد یا آن گروه به مساله، تعیین‌کننده بوده و محک ارزش‌ها و ضد ارزش‌ها قرار می‌گیرد. این نظریه هیچ منشا اعتباری برای ارزش‌ها ورای اندیشه فردی یا اجتماعی انسان قابل نمی‌باشد (رهنمایی، ۱۳۸۳). طبق نظریه طرفداران ذهنی بودن ارزش‌ها، نمی‌توان ارزش‌ها را در معرض بررسی علمی یا انتقادی قرار داد. طرفداران مذهب تحقیقی منطقی و فلسفه تحلیلی در این دسته‌اند که ارزش‌ها را از امور واقعی جدا می‌کنند. بر اساس این نظریه ورای جعل جاعل و وضع واضح، واقعیات عینی و نفس‌الامری وجود دارند و جعل جاعل در واقع حکایت‌گر آن واقعیتی است که پیش از جعل، وجود داشته است و با جعل، کشف گردیده یا مورد التفات قرار گرفته است. همان‌گونه که قوانین طبیعی و یا عقلی کاشف و بیانگر یک سلسله واقعیات خارجی، حقیقی و نفس‌الامری هستند، ارزش‌ها و ارزش‌یابی‌ها به منزله وضع و جعل ارزش‌ها نیست، بلکه به منزله کشف ارزش‌ها می‌باشد. از میان متکلمین مسلمان، اشاعره اظهار می‌دارند که کلام و عدل الهی معیار واقعی تعیین ارزش‌ها و ضد ارزش‌ها است (رهنمایی، ۱۳۸۳).

پژوهش‌هایی در زمینه تأثیر آموزش ارزش‌ها بر رفتارهای اخلاقی صورت گرفته است. این نوع تحقیقات به بررسی این موضوع می‌پردازند که چگونه آموزش مضامین ارزش‌شناختی می‌تواند در تغییر رفتارها و نگرش‌های اخلاقی دانش‌آموزان تأثیر بگذارد. نتایج این‌گونه مطالعات معمولاً نشان‌دهنده اهمیت آموزش‌های اخلاقی و ارزش‌شناسی در فرایند تربیت دانش‌آموزان و پیشگیری از رفتارهای نادرست اجتماعی است. مظاهری (۱۳۹۹) در تحقیقی به مقایسه مبانی ارزش‌شناختی مکتب پراگماتیسم با اسناد تحول بنیادین آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران پرداخته است. نتایج مطالعه حاکی از آن است که از نظر توجه به موقعیت، شرایط و اقتضائات محیطی و بروز در عمل ارزش‌ها، اشتراکاتی ظاهری بین این مکتب پراگماتیسم و مبانی ارزش‌شناختی اسناد تحول بنیادین وجود دارد، ولی بین این دو، تفاوت‌های بنیادینی وجود دارد. در بحث ماهیت ارزش‌ها از نظر پراگماتیسم، آنچه در زندگی عملی مفید و حلال مشکلات آدمی باشد، ارزش دارد. در نگاه اسناد تحولی اعتبار ارزش‌ها بر قرب الهی وابسته است. (Rain (2021 در پژوهشی دیگر با عنوان تربیت اخلاقی مریمان نقش تعلیم و تربیت را در ایجاد مردمان عقلانی و خوب مهم دانسته و بر این باور است که هدف از تربیت معلمان، تنها در بعد عقلانی و

غیرمنطقی به خصوص در ترجیح های سیاسی و گزینش های مذهبی پرهیز کنند؛ زیرا این نوع تلقین باعث منفعل بودن دانش آموز می شود. در ادامه به چند مورد از پژوهش های مرتبط و مقولات مرتبط با ارزش های اخلاقی اشاره شده است.

مهارت آموزی آنها در دهه های اخیر خلاصه شده و از بعد ارزشی که ملهم از گفتار سقراط است، غفلت شده است. لذا، اولین وظیفه اخلاقی معلمان آن است که به عنوان الگوهای رفتاری مناسب ارزش های جامعه را به دانش آموزان انتقال دهند. او تاکید می کند که معلمان می بایست از تلقین

جدول ۱: نمونه های تئوریک و تحقیقاتی

ردیف	محقق	سال	موضوع تحقیق	نوع تحقیق	مقولات اصلی
۱	بلخاری قهی	۱۳۹۶	مفهوم زیبایی و مبانی زیبایی شناسی در قرآن	مقاله پژوهشی	هماهنگی، هدفمندی، هماهنگی معنوی، ساختار هندسی
۲	صاحبکار	۱۳۸۸	بررسی نظریه ی انسان شناسی شهید مطهری و دلالت های آن در حوزه ی تربیت اخلاق	پایان نامه	معنویات، اخلاقیات، آموزش، دانایی، تعلیم و تربیت
۳	حسین پور صباغ و مکاران	۱۳۹۸	بازشناسی مفهوم «موقعیت» در رویکردهای تربیت ارزشی معاصر	مقاله پژوهشی	غایات، تطبیق مصادیق، تطبیق رفتار، اقتدارگرایی
۴	بهشتی و همکاران	۱۳۹۸	مبانی ارزش شناختی تعلیم و تربیت اسلامی از منظر استاد مطهری	مقاله پژوهشی	توام بودن علم و عمل، اخلاق محوری، پرورش انسان های صاحب درد دوری از حق، طالب کمال مطلق، پرورش مصلحان اجتماعی عابد و عالمان مصلح اجتماعی، انسان های آزاده، مسئولیت پذیر، تقویت اراده ی دانش آموزان، =
۵	فاضل	۱۳۹۸	عملکرد وزارت آموزش و پرورش در اجرای سند تحول بنیادین	مقاله پژوهشی	هم گرایی، انسانیت، توجه به برنامه های عبادی، تقویت و پرورش جنبه های هنری و خلاقیت و درس شرف و انسانیت و معنویت و تعادل در ارزش
۶	سجادی	۱۳۹۷	رویکردها و روش های تربیت اخلاقی و ارزشی	مقاله پژوهشی	تربیت اخلاقی، تربیت ارزشی
۷	امینی و غفاری	۱۳۹۲	تأملی بر رویکردهای تربیت ارزشی: نگاهی به جایگاه تربیت ارزشی و تحول آن در نظام آموزش و پرورش ایران	مقاله پژوهشی	مراتب زیبایی، تربیت ارزشی، تربیت اخلاقی، تربیت دینی
۸	عمیدی	۱۳۹۰	نقش معلم در سند ملی نظام آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران	مقاله پژوهشی	هدفمندی، انسجام، برنامه ریزی، آموزش، مشورت، بازخورد دادن و ترغیب متریبان، الگوی اخلاق
۹	حسین پور صباغ و همکاران	۱۳۹۸	تبیین نسبت تربیت و ارزش بر اساس بازشناسی مفهوم «موقعیت» در نظریه اعتباریات علامه طباطبایی	مقاله پژوهشی	چرخه موقعیت، کل یکپارچه، اخلاقیات، نظریه اعتباریات
۱۰	رضایی	۱۴۰۱	طراحی الگوی تربیت عقلانی بر مبنای قرآن کریم	پایان نامه	تربیت اخلاقی و تربیت دینی، حیات طیبه، زیبایی شناسی، تربیت زیبایی شناسانه، تربیت ارزشی

منبع: یافته های تحقیق

در این حوزه از کلیه مکتوبات چاپی و دیجیتالی در دسترس در حوزه تربیت اخلاقی، ارزش شناسی و اخلاقیات و زیبایی شناسی از بین متون صاحب نظران استفاده گردیده است.

بازار جمع آوری اطلاعات

در پژوهش حاضر فیش برداری و تصویرخوانی سند تحول

روش اجرای تحقیق

مطالعه حاضر از نوع کیفی است و با توجه به سوالات پژوهش از روش تحلیلی توصیفی با رویکرد تحلیل مضمون استفاده شده است. حوزه پژوهش شامل سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و کتب و منابع نوشته شده پیرامون مباحث ارزش شناسی مرتبط با حوزه اخلاقیات و زیبایی شناسی در آموزش و پرورش است.

چندین پژوهش در حوزه تحلیل مضمون داشتند قرار داده شد که به صورت موازی و همگام با محقق به انجام تحلیل مضمون پرداختند. ضریب توافق بین اندازه گیری های مستقل توسط آنها و پژوهشگر حدود ۰/۸۹ به دست آمد. بدین ترتیب کیفیت تحلیل و روایی صوری تحلیل مضمون توسط خبرگان و متخصصان و کارشناسان فن و اساتید دانشگاه مورد کنترل و تأیید گردید.

۲-روایی سازه ای تحلیل مضمون: متون و واحدهای معنا به طور کامل انتخاب شدند. همخوانی مضامین فراگیر، سازمان دهنده و پایه، با مبانی نظری، پیشینه تحقیق، اهداف تحقیق کنترل و تأیید گردید و منابع مورد استفاده مربوط و مرتبط، شناخته شدند. نتایج تحلیل مضمون توسط خبرگان و متخصصان و کارشناسان فن و اساتید دانشگاه مورد ارزیابی قرار گرفت. و روایی و پایایی تحلیل مضمون کنترل و تأیید گردید.

یافته ها

مبناهای اخلاقی سند تحول بنیادین آموزش و پرورش در رویارویی با بحران های اخلاقی جامعه چگونه است؟

به منظور بررسی این سوال تحقیق سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و منابع داخلی مرتبط در حوزه تربیت اخلاقی مورد بررسی و تحلیل قرار گرفتند. در این تحلیل داده ها در قالب سه دسته کدهای اساسی و سازمان دهنده و فراگیر دسته بندی شدند. محتوای مورد بررسی شامل متون منابع داخلی مرتبط و سند تحول بنیادین آموزش و پرورش بودند که با تحلیل و بررسی این متون مضامین سازمان دهنده و فراگیر استخراج و دسته بندی شدند. یافته ها در جدول شماره ۸ گزارش شده است.

بنیادین آموزش و پرورش و همه اسناد چاپی همانند کتاب، مجلات، پژوهش نامه ها، کتاب های همایش علمی، متون چاپی نمایه شده در بانک های اطلاعاتی و اینترنت بود. برای تحلیل داده ها از روش تحلیل مضمون استفاده شد. تحلیل مضمون روشی برای تعیین، تحلیل و بیان الگوهای (تم ها) موجود درون داده ها است. این روش در کل داده ها را سازماندهی و در قالب سه دسته کد (کدهای اساسی و سازمان دهنده و فراگیر) جزئیات را توصیف و دسته بندی می کند. اما می تواند از این فراتر رفته و جنبه های مختلف موضوع پژوهش را تفسیر کند. نگارش تحلیل از همان مرحله اول شروع می شود. به طور کلی هیچ راه منحصر به فردی برای شروع مطالعه در مورد تحلیل تم وجود ندارد.

برای ارزیابی تحلیل مضمون و سنجش روایی این تحقیق، مضامین فراگیر، سازمان دهنده و پایه، مبتنی بر مطالعه مبانی نظری، پیشینه تحقیق، اهداف تحقیق و منابع دست اول، انتخاب و توسط خبرگان و متخصصان تأیید شدند، نظرات و رهنمودهای متخصصین و گروهی از خبرگان لحاظ شد و قبل و بعد از کدگذاری، جرح و تعدیل نهایی به عمل آمد. برای به دست آوردن روایی تحلیل مضمون از روش های زیر توسط محقق استفاده شد:

۱-روایی صوری تحلیل مضمون: تحلیل مضمون توسط خبرگان و متخصصان مورد ارزیابی قرار گرفت. بدین صورت که سیاهه ها در اختیار اساتید علوم تربیتی دانشگاه ها قرار داده شده است. ۳۶ نفر از آنها سیاهه ها را مطالعه و پاسخ ها ی کامل و جامعی ارائه دادند و پس از اخذ نظرات آنها تجدید نظر هایی به عمل آمده و لیست نهایی سیاهه تحلیل مضمون تنظیم شد. به منظور اطمینان از پایایی تحلیل مضمون سیاهه ها ی واحد معنا و تحلیل مضامین در اختیار سه نفر از همکاران دانشجوی دکتری رشته مدیریت آموزشی و دو نفر رشته مدیریت آموزش عالی که

جدول ۲: مبناهای اخلاقی سند تحول بنیادین آموزش و پرورش در رویارویی با بحران های اخلاقی

متون و عبارات	کد توصیفی
با استناد به سند ملی آموزش و پرورش (مبانی نظری تحول بنیادین در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی جمهوری اسلامی ایران) جایگاه تربیت ارزشی مورد توجه قرار می گیرد. موضوع تربیت ارزشی در سند ملی آموزش و پرورش در بخش مبانی اساسی تربیت در قالب تربیت دینی با توجه به موضوع هایی مانند قرب الهی و حیات طیبه مورد توجه قرار گرفته است.	-قرب الهی-حیات طیبه- تربیت دینی
تربیتی که چهارچوب بنیادی و اصول آن بر اساس دین و آموزه های دینی باشد. این شکل از تربیت دینی در مقابل تربیت سکولار قرار دارد و همه ابعاد یک نظام را براساس مبانی معیارهای دینی شامل می شود.	-آموزه های دینی-تربیت دینی-معیارهای دینی
بخش خاصی از تربیت که برای تقویت روند دینداری و دین ورزی متربیین صورت می پذیرد. در این شکل از تربیت، اعتقادات و مناسک دینی خاصی مورد توجه قرار می گیرد و متربی برای رسیدن به ایمان و باور و عمل به آنها تربیت می شود.	دین ورزی -مناسک دینی - اعتقادات -ایمان -باور -عمل
در مبنا و تفکر اسلامی، هدف حیات انسان، رسیدن به درجات کمال است؛ کمال معنوی که حتماً آراستگی مادی را با خود دارد؛ یعنی به تعبیر رایج، آخرتی که از دنیا عبور می کند؛ جامعه ای عادلانه و صالح؛ یک کشور پیشرو و معنوی و در عین حال دارای قدرت های والای مادی، با جهت گیری معنوی، با اخلاق انسانی و با احساس حقیقی انسانیت. غربی ها این را ندارند. همه این	- اخلاق انسانی -انسانیت - احساس حقیقی -کمال - آراستگی -قدرت معنوی

کد توصیفی	متون و عبارات
	تمدنی که آن‌ها روی هم سوار کرده‌اند و مسابقه‌ای که وجود دارد، بر اساس فردپرستی و سودپرستی شخصی استوار است.
-هدایت-هویت-مسئولیت- رهبری-تجربه معنوی	انتخاب پیامبران الهی و جانشینان ایشان - که از سوی خداوند مسئولیت هدایت مردم به صراط مستقیم را برعهده دارند - کامل ترین پاسخ دستگاه آفرینش به این نیاز ضروری است و پذیرش رهبری و ولایت این مریبان الهی، زمینه ساختن و پرداختن هویت انسان‌ها را به‌خوبی فراهم می‌آورد؛ همچنان که ارتباط با عالم غیب و توجه به ابعاد ملکوتی هستی، از طریق تجربه‌های معنوی نظیر دعا و نیایش و توسل نیز زمینه‌ای لازم برای کمک به راهیابی در این مسیر دشوار است.
-عدالت-توسل-رفاه-آرامش-آزادی-سعادت-حیات طیبه-صلح-معنویت-سعادت-مادی-عواطف	قرآن خلافت زمین از سوی صالحان و امامت آنان را بر سراسر گیتی نوید می‌دهد و متون اسلامی تصویری از جهان را فرا روی جامعه جهانی ترسیم می‌کند که در آن رفاه، امنیت، عدالت، آزادی، آرامش، صلح، معنویت، عقلانیت، علم و دیگر مظاهر سعادت مادی و معنوی انسان، یکجا و هم‌زمان قابل دستیابی است. یکی از جمله مصداق‌های تحقق ابعاد اجتماعی حیات طیبه، گسترش و ارتقای تجربه‌های متراکم بشری (سرمایه فرهنگی، معنوی و اجتماعی جامعه) عنوان شده است.
-معیار دینی-ارتباط معنوی-توکل	مربیان در همه مراحل و انواع تربیت باید از آغاز تا انجام فرایند تربیت، خود را در این حرکت پیچیده، فعال مایشاء و عامل مستقل نپندارند. لذا لازم است همواره در عین استفاده از انواع روش‌ها و ابزارهای عقلانی و بهره‌مندی از محصول فکر و تجربه متراکم بشری (البته در چارچوب نظام معیار دینی)، با ارتباط معنوی با رب‌العالمین و استمداد و استعانت از الطاف ربوبی، بر ربوبیت مطلقه الهی توکل نمایند.
-عقلانیت-عاطفه-معنویت-هویت	همواره بین جنبه‌های جسمانی، عقلانی، عاطفی، اجتماعی و معنوی هویت انسان ارتباط و پیوستگی عمیق و ژرفی وجود دارد.
-حیات طیبه-تجربه‌های متعالی-تجربه معنوی	یکی از رویکردهای مدرسه صالح ایجاد جَوّ اخلاقی است و از این طریق زمینه تحقق حیات طیبه و تحقق تجربه‌های متعالی و معنوی متربیان در تمامی مؤلفه‌ها و سازوکارهای مدرسه صالح فراهم می‌شود.
-عبادت-حوایج مادی-حوایج معنوی	خدمت به جامعه و تلاش برای تمشیت امور مردم برای بر آوردن حوایج مادی و معنوی آن‌ها عبادت است و چنین رویکردی در زندگی وظیفه همه آحاد جامعه است.
-نیروی فرهنگی-نیروی فکری-عدالت	از آنجا که ارائه خدمات آموزش کیفی (عادلان) از وظایف حاکمیت است، لذا برای انتخاب، آماده‌سازی و نگه‌داشت منابع انسانی باید سرمایه‌گذاری مادی و معنوی مکفی از سوی عوامل سهیم در تربیت صورت گیرد. در این فرایند، جایگاه و منزلت اجتماعی مربیان ارتقا یابد و معلم و مربی به‌منزله نیروی فرهنگی و فکری جامعه و مولد سرمایه اجتماعی - نه به مثابه کارمند اداری در نظام دولتی - منظور شود.
-عدالت-سلامت جسمانی-نشاط-اخلاق فردی	سلامت جسمانی نشاط و تقویت، اراده تکوین و تعالی جنبه‌های انسانی هویت دانش آموزان برای تقویت روابط حق محور، عدالت اخلاق فردی، اخلاق اجتماعی، مهرورزانه با همه انسانها در سراسر جهان، صیانت از وحدت ملی و انسجام اجتماعی با محوریت هویت مشترک اسلامی - ایرانی وطن دوستی و افتخار به ارزشهای اصیل و ماندگار اسلامی ایرانی، اهتمام به برپایی جامعه مهدوی
-اخلاق فردی-اخلاق عمومی-اخلاق پایه	کسب فضایل اخلاقی از جمله: ایمان، تقوا، تولی و تیری عمل صالح، ایمان، تقوا، تولی و تبری، عمل صالح، خود باوری، روحیه مجاهدت، ظلم ستیزی، علم، حکمت، عفت شجاعت، عدالت، صداقت، ایثار و فداکاری
-اخلاق عمومی-مسئولیت-پذیری-مشارکت اجتماعی	مسئولیت پذیری همه جانبه، مشارکت اجتماعی و داشتن روحیه اخلاق عمومی و پایه مؤلفه های اخلاقی مرتبط با مهارتهای زندگی جمعی و مهارت مورد نیاز جامعه، عدالت محوری و مشارکت جویی.
-تکلیف گرایی-پرهیز از اسراف-تعهد	آراسته به فضایل اخلاق اسلامی عامل به عمل صالح، تعالی جو و تحول آفرین، انقلابی، آینده نگر، متعهد، امین، بصیر، حق شناس روابط و مناسبات با اخلاق، تکلیف گرایی، مسئولیت پذیری، کرامت نفس امانت داری خود باوری پرهیز از اسراف و وابستگی به دنیا.
-بصیرت دینی-فداکاری-حیات طیبه-حکومت عدل مهدوی-مناسک دینی	تأکید بر تعمیق معرفت و بصیرت دینی و سیاسی، التزام به ارزشهای اخلاقی وفاداری به نظام جمهوری اسلامی ایران، اعتقاد و التزام عملی به اصل ولایت مطلقه فقیه و مردم سالاری دینی تحکیم وحدت ملی تقویت روحیه علمی، رعایت حقوق و مسئولیت های اجتماعی ارتقای اداب و آیین زندگی متعالی، بهداشتی و زیست محیطی دین اسلام را حق دانسته و آن را به عنوان نظام معیار می‌شناسد و به آن باور دارد و آگاهانه، آزادانه شجاعانه و فداکارانه برای تکوین و تعالی اخلاقی خود و دست یابی به مرتبه ای از حیات طیبه و استقرار حکومت عدل جهانی مهدوی از آن تبعیت مینمایند و به رعایت احکام و مناسک دین و موازین اخلاقی مقید هستند.
-اراده-ایثارگری-نظم پذیری-شایستگی	ایثارگری و وطن دوستی، مهرورز جمع گرا و جهانی، اندیش ولایت مدار اخلاق اعتقادی، اخلاق عمومی و و منتظر و تلاشگر در جهت تحقق حکومت عدل، جهانی با اراده و پایه اخلاق سیاسی، اخلاق اجتماعی امیدوار خود باور و دارای عزت نفس امانت دار

متون و عبارات	کد توصیفی
دانا و توانا، پاکدامن مؤلفه های اخلاقی مرتبط با و با حیا انتخابگر و آزاد منش متخلق به اخلاق اسلامی خلاق و مهارتهای زندگی کارآفرین و مقتصد و ماهر سالم و با نشاط، قانون مدار و نظم پذیر و آماده ورود به زندگی شایسته فردی خانوادگی و اجتماعی براساس نظام معیار اسلامی.	فردی - شایستگی خانوادگی
رعایت وحدت و تفاهم ملی در دفاع از عزت و اقتدار ملی می کوشند. اخلاق سیاسی، مؤلفه های اخلاقی و با روحیه مسئولیت پذیری و تعالی خواهی و برخوردار از مرتبط با مهارتهای زندگی و اخلاق.	- تفاهم ملی - وحدت
مهارت های ارتباطی در حیات خانوادگی و اجتماعی در سطوح فردی، اخلاق اعتقادی محلی تا جهانی با رعایت اصول برگرفته از نظام معیار اسلامی مشارکت موثر دارند درک مفاهیم اقتصادی در چارچوب معیار اسلامی از طریق کار و تلاش و روحیه انقلابی و جهادی، کارآفرینی، قناعت و انضباط مالی مصرف بهینه و دوری از اسراف و تبذیر و رعایت وجدان، عدالت و انصاف در روابط با دیگران در فعالیتهای اقتصادی در مقیاس خانوادگی، ملی و جهانی مشارکت مینمایند. کسب معاش حلال درک مفاهیم بهداشت فردی و اجتماعی و مسائل زیست بوم طبیعی.	- اخلاق زیست محیطی - مهارت های ارتباطی - اخلاق اعتقادی - اخلاق اقتصادی - مشارکت
اخلاق اقتصادی و شهری به منزله امانات الهی شایستگی حفظ و ارتقاء سلامت، اخلاق اجتماعی، اخلاق فردی و بهداشت محیطی. با ورزش و تفریحات سالم فردی و گروهی، به نیازهای جسمی و روانی خود و جامعه براساس اصول برگرفته از نظام معیار اسلامی اخلاق فردی پاسخ می دهند.	- اخلاق اقتصادی - اخلاق شهروندی - اخلاق اجتماعی
قدر شناسی و درک زیبا شناسانه آفرینش الهی و مصنوعات هنرمندانه بشری، درک مفاهیم فرهنگی میان فرهنگی و بهره گیری از قدرت تخیل توانمند در خلق آثار فرهنگی و هنری حفظ و تعالی میراث فرهنگی تمدنی و هنری در سطح ملی و جهانی بر اساس نظام معیار اسلامی می کوشند تاکید بر اولویت کرامت و عزت نفس و شجاعت، حیا و عفت، صداقت، مسئولیت پذیری و نظم در تمام دوره های تحصیلی ولایت مداری تولی و تبری امر به معروف و نهی از منکر، روحیه جهادی و انتظار «زمینه ساز برای استقرار دولت عدل مهدوی (عج)».	- اخلاق هنری - اخلاق زیبایی شناسانه - درک مفاهیم فرهنگی - میراث فرهنگی - قدرت تخیل
تعمیق تقوای الهی و مهارت خویشتن داری انتخاب گری درست و اخلاق اعتقادی، اخلاق فردی، تعالی بخش مستمر تقویت ایمان بصیرت دینی و باور به ارزشهای انقلاب اسلامی و وفاداری و حمایت آگاهانه از این ارزشها و مواجهه هوشمندانه با اخلاق اعتقادی، اخلاق سیاسی توطئه ها دشمنان، ترویج فرهنگ حیا، عفاف و حجاب مناسب در دانش آموزان.	- تقوای الهی - اخلاق اعتقادی - اخلاق فردی
دغدغه افلاطون و معلم او سقراط بر سر یافتن آنچه که دارای ارزش ذاتی است، می باشد که در نهایت افلاطون، عدالت را به عنوان ارزش ذاتی معرفی می کند. او به دنبال یافتن ارزش هایی بود که به خاطر خودشان با ارزش اند. علاوه بر این، افلاطون نه تنها از سقراط و از طریق گفتگو، بلکه از طریق زندگی، سفر و مشاهده، ویژگی های شخصیتی سقراط و استفاده از داستان هایی از فرهنگ و تاریخ، درس هایی اخلاقی و ارزشی را از استاد خود فرا می گیرد.	- ارزش ذاتی - عدالت - گفتگو - سفر و مشاهده - ارزش ها
جان دیویی و تایلر هر دو بر این باورند که برنامه ریزی درسی به فلسفه تعلیم و تربیت وابسته است و فلسفه تعلیم و تربیت برمبنای گزینه هایی ارزشی استوار است که آن ارزش ها با طبیعت نوع انسانی، هدف وجودی انسان بر روی زمین و روابط اشخاص و تعامل های اجتماعی سروکار دارد.	- هدف وجودی انسان - طبیعت انسان - تعامل اجتماعی
جان تربیت ارزشی و اخلاقی را مهم دانسته و آن را زمانی دارای بیشترین تأثیر می داند که آموزش نه از درس های رسمی و انتزاعی، بلکه ناشی از رویدادهای واقعی در کلاس باشد. در آن کتاب، او میان آموزش اخلاقی مستقیم و غیرمستقیم تمایز می گذارد و چنین استدلال می کند که روش غیرمستقیم بر دانش آموزان اثری عمیق و طولانی دارد و عناصر روش غیرمستقیم شامل همه عوامل و موضوع های زندگی در مدرسه می باشند.	- تربیت ارزشی - تربیت اخلاقی - آموزش اخلاقی
در دهه آخر قرن بیستم نقش معلم به عنوان یک مربی اصول اخلاق و مدرسه به عنوان جایگاهی برای جای گیر شدن فضیلت ها و ارزش های اخلاقی در میان جوانان پررنگ به نظر می رسد. لذا، به جای نگاهی ضمنی به روابط مستقیم عمل حرف های معلمان نسبت به ارزش ها، نقش معلم به عنوان یک مربی ارزشی و مدرسه به عنوان جایگاهی برای ارائه ارزش ها و به خصوص اصول اخلاقی در میان دانش آموزان مهم جلوه داده شد.	- اصول اخلاقی - فضیلت - ارزش های اخلاقی
ارزش ها باید به طور مستقیم تدریس شوند. به زعم آن ها مجموعه ای از اصول عقلانی و عینی وجود دارند که برای پرورش منش افراد و داشتن جامعه ای همراه با عدالت و دموکراسی به آن ها نیاز است. برخی اندیشمندان تربیتی این رویکرد مجابی را تربیت منش دانسته و بر این باورند که این نوع تربیت به آنچه که مدرسه جدای از فعالیتهای علمی برای کمک به دانش آموزان برای پرورش عادت های مثبت انجام می دهند، اطلاق می شود. به عبارت دیگر، تربیت منش به سبک خاصی از تدریس گفته می شود که ارزشهای معینی مانند صداقت و انصاف را به دانش آموزان القا می کند و آن ها مجاب می کند.	- منش - عادت های مثبت - تربیت منش - انصاف - رویکرد مجابی
هدف از تربیت معلمان، تنها در بعد عقلانی و مهارت آموزی آنها در دهه های اخیر خلاصه شده و از بعد ارزشی که ملهم از گفتار سقراط است، غفلت شده است. لذا، اولین وظیفه اخلاقی معلمان آن است که به عنوان الگوهای رفتاری مناسب ارزش	- مهارت آموزی - ارزش های جامعه

کد توصیفی	متون و عبارات
-وظیفه اخلاقی	های جامعه را به دانش آموزان انتقال دهند.
-ارزش فردی -ارزش های اجتماعی	باید بر روی هدف های تبیین ارزش ها دوباره تامل کرد. تبیین ارزش ها به طور سنتی بر رضایت و تأثیر شخصی همراه با رغبت و سازگاری و نیز ارزش های فرد عجین است. به نظر او اگر یادگیرنده تصمیم بگیرد که به ارزش های مورد قبول خود عمل کند، می تواند پیامدهایی برای جامعه داشته باشد.
-تفکر انتقادی	برای طرفداران تبیین ارزشی، تحمیل مجموعه ای مشخص از ارزش ها به دانش آموزان خطاست. وظیفه مربی، تشویق دانش آموز به داشتن تفکری انتقادی در گزینش خود به جای پذیرش بی چون و چرای آنها است.
-تربیت منش -باور -فعالیت پویا	فعالیت تدریس به عنوان فعالیتی در تربیت منش دانش آموزان به عنوان تلقینی غیر عقلانی و یا اجبار برای پذیرش باورها و ارزش های خاص تشکیل نمی شود، بلکه به عنوان فعالیتی پویا، عقلانی و اخلاقی نگریسته می شود.
-اصول اخلاقی -اخلاق سیاسی -قدرت بخشی	تدریس به عنوان یک فعالیت تربیتی دارای معانی ارزشی و اخلاقی است. معلمان به جای تنگ نظری و تحمیل ارزش ها به گسترش افق ذهنی دانش آموزان کمک می کنند و به جای تحمیل ارزش های شخصی و مجموعه ای از اصول اخلاقی یا ایدئولوژی های سیاسی، برای آنها فرصت پرسیدن و درک ایجاد می کنند. در طول فعالیت تدریس معلم وظیفه دارد که در ترقی جامعه سهیم باشد و این از طریق قدرت بخشی به دانش آموزان به دست می آید.
-ارزش های جامعه -تربیت ارزشی -باورها-گفتگو	فعالیت تدریس به معنای وارد کردن معانی ارزشی و اخلاقی از بیرون از فضای این فعالیت نیست. در واقع باید گفت که ارزش های جامعه و باورها در فرایند فعالیت تربیتی تکامل می یابند. لذا، در این فعالیت معلم در یک روش عقلانی جدی با دانش آموزان در رابطه با ارزش ها و باورها به گفتگو می نشیند و نقاط قوت و ضعف را بیان می کند که افقی جدید برای پذیرش ارزش ها به روی دانش آموزان می گشاید.
-ارزش های مطلوب -تشویق-دموکراسی -روابط اجتماعی	فراهم کردن فرصتهایی برای فعالیتهای اجتماعی و فردی بر مبنای ارزش های مطلوب، تشویق دانش آموزان برای فعالیت در یک نظام اجتماعی برای رسیدن به ارزش های مطلوب مانند دموکراسی از طریق پروژه های درون کلاسی و اجتماعی و داشتن روابط اجتماعی می باشد.
-رشد اخلاقی -مشکلات اخلاقی -موقعیت اخلاقی	رشد اخلاقی به وسیله بحث و روش حل مسأله ایجاد می شود. رشد استدلال اخلاقی آنگاه صورت می پذیرد که دانش آموز کفایت یا عدم کفایت موقعیتهای اخلاقی را تشخیص دهد و چهارم آنکه رشد اخلاقی بوسیله در معرض قرار دادن دانش آموزان با مسائل و مشکلات واقعی اخلاقی در زندگی پرورش می یابد.
-استدلال اخلاقی -رشد اخلاقی -تعارض های اخلاقی	رشد استدلالهای اخلاقی بر مبنای مجموعه عالی از ارزشها، استدلال برای رسیدن به گزینش های ارزشی مثبت و پرورش آنها در قالب مراحل رشد شناختی از طریق ارائه تعارض های اخلاق به دانش آموز در قالب گروه های بحث و مناظره کوچک، تحلیل طرفین تعارض بدون ضرورت برای رسیدن به پاسخی درست یا نادرست به دست می آید.
-رشد اخلاقی -عدالت محوری -ارزش های شخصی - عقلانیت	بر عقلانیت و استدلال در رشد اخلاقی و نیز تبیین عدالت محور به عنوان بالاترین مرتبه رشد استدلال اخلاقی تأکید می شود. بر روی ارزشهای اخلاقی مانند انصاف، عدالت، برابری، کرامت انسانی و نیز ارزشهای اجتماعی، شخصی و زیبایی شناختی تمرکز دارد که برای تعیین رشد اخلاقی یادگیرنده به چگونگی استدلال اخلاقی او می پردازد.
-تربیت ارزشی -فضیلت -تربیت اخلاقی	تدریس مؤثر به عنوان یک فعالیت تربیتی با ارزشها پیوندی ناگسستنی دارد. محور اصلی این نوع تربیت ارزشی، به نقش معلم به عنوان فاعل فضیلت مند برای داشتن یک تدریس مؤثر بر می گردد.
-هنجارمندی -ترغیب	معلمان باید دانش آموزان را به منظور رشد هویتشان و سهم آنها در یک جامعه با فرهنگ های متنوع ترغیب کنند. ترغیب نمودن به معنی ارجاع به رویکرد تبیین ارزش ها و یا تلقین غیر عقلانی نیست، بلکه ترغیب نمودن به معنای خلق فرصتهایی برای دانش آموزان به منظور رشد مجموعه ای از ارزشها و هنجارهاست.
-روش الگویی -جامعه اخلاقی -احساس مسئولیت	معلم باید به عنوان الگو با دانش آموزان برخورد کند. به آن ها کمک کند تا یک جامعه اخلاقی به وجود آورند و این جز با احترام، احساس مسئولیت و نیز به عنوان عضوی ارزشی در گروه به دست نمی آید. او باید ملاحظات اخلاقی را رعایت کند، برنامه درسی را به عنوان مرکزی برای جای گیری ارزش ها مورد توجه قرار دهد و فرهنگ ارزشی را در کلاس ایجاد نماید.
-ملاحظات اخلاقی -اخلاق اجتماعی -آموزش ارزشی	هیچ جامعه ای نمی تواند مستقل از ملاحظات اخلاقی و ارزشی به سامان بخشی امور اجتماعی و فرهنگی خود اقدام نماید؛ به این خاطر که مسئله اخلاق و ارزشها مقوله هایی هستند که تمامی مناسبات اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، سیاسی و رفتاری را متأثر می سازند. البته آنچه که در امر اخلاق و ارزشها مهم است، علاوه بر تأکید بر ضرورت توجه به اخلاقیات و ارزشها، توجه به روشها و رویکردهای درست آموزش اخلاقی و ارزشی است.

بررسی اشتراکات و کدهای مرتبط این کدها در قالب ۲۴ کد سازمان دهنده دسته بندی شدند. با هدف درک بهتر کدهای سازماندهنده در ادامه با توجه به اشتراکات این کدها، در قالب سه کد فراگیر شامل اخلاق اعتقادی، اخلاق عمومی و پایه و اخلاق سیاسی اجتماعی دسته بندی شدند.

بر اساس نتایج به دست آمده در جدول شماره ۳ متون مرتبط با مباحث اخلاقی در رویارویی با بحران های اخلاقی بررسی و مطالب مرتبط تدوین شدند. سپس کدهای اولیه و مهم هر متن که با مسائل اخلاقی و راهبردهای مرتبط با مبانی اخلاقی مرتبط بودند شناسایی و در قالب ۱۵۴ کد دسته بندی شدند. در ادامه به منظور دسته بندی کدهای توصیفی شناسایی شده، با

جدول ۳: دسته بندی کدهای مرتبط با مباحث اخلاقی سند تحول بنیادین

کدهای فراگیر	کد سازمان دهنده	کدهای اساسی
اخلاق اعتقادی	اخلاق دینی	- قرب الهی - حیات طیبه - تربیت دینی - آموزه های دینی - تربیت دینی - معیارهای دینی - دین داری - دین ورزی - مناسک دینی - اعتقادات - ایمان - باور - عمل
	سرمایه معنوی	- سرمایه معنوی - منزلت اجتماعی - سرمایه اجتماعی - نیروی فرهنگی - نیروی فکری - عدالت
	اعتقاد به حکومت عدل مهدوی	- عمل صالح - تعالی جویی - آینده نگری - مسئولیت پذیری - امانت داری - تکلیف گرایی - پرهیز از اسراف - پرهیز از وابستگی به دنیا - تعهد - معرفت - بصیرت دینی - بصیرت سیاسی - وحدت ملی - التزام عملی به اصل ولایت فقیه - مسئولیت اجتماعی - فداکاری - حیات طیبه - حکومت عدل مهدوی - مناسک دینی - احکام دینی - موازین اخلاقی - تعالی اخلاقی - اعتقادات
	حیات طیبه	- فکر - تجربه - معیار دینی - ارتباط معنوی - توکل - عقلانیت - عاطفه - معنویت - هویت - حیات طیبه - تجربه های متعالی - تجربه های معنوی - عبادت - حواجج مادی - حواجج معنوی
	ولایت مداری	- کرامت انسانی - ولایت مداری - تولی و تبری - حیا و عفت - امر به معروف - نهی از منکر - روحیه جهادی - دولت عدل مهدوی - عزت نفس - صداقت - مسئولیت پذیری - صداقت - نظم پذیری
	بصیرت دینی	- تقوای الهی - اخلاق اعتقادی - اخلاق فردی - تعالی بخشی - خویشتن داری - انتخاب گری - بصیرت دینی - فرهنگ حیا - عفاف و حجاب - اخلاق سیاسی - باور دینی - وفاداری - مقابله با توطئه دشمن
اخلاق عمومی و پایه	کمال گرایی	- اخلاق انسانی - انسانیت - احساس حقیقی - کمال - آراستگی - قدرت معنوی - هدایت - هویت - مسئولیت - رهبری - تجربه معنوی
	سرمایه اخلاقی	- عدالت - توسل - رفاه - آرامش - آزادی - سعادت - حیات طیبه - صلح - معنویت - سعادت مادی - عواطف دینی - عواطف اخلاقی - کسب فضایل - سرمایه فرهنگی - سرمایه معنوی - سرمایه اجتماعی - تقید به آداب - پرهیز از رذایل اخلاقی
	تربیت ارزشی	- تربیت ارزشی - تربیت اخلاقی - آموزش اخلاقی - اصول اخلاقی - فضیلت - ارزش های اخلاقی
	رویکرد مجابی	- اصول عقلانی - اصول عینی - عدالت - منش - عادت های مثبت - تربیت منش - صداقت - انصاف - رویکرد مجابی - مهارت آموزی - ارزش های جامعه - وظیفه اخلاقی - ارزش فردی - ارزش های اجتماعی - تفکر انتقادی
	تربیت منش	- تربیت منش - باور - فعالیت پویا - فعالیت اخلاقی - فعالیت عقلانی
	ارزش گذاری اخلاقی	- اصول اخلاقی - اخلاق سیاسی - قدرت بخشی - ارزش های جامعه - تربیت اخلاقی - تربیت ارزشی - باورها - اعتقادات - گفتگو - ارزش های مطلوب - تشویق - دموکراسی - روابط اجتماعی
	رشد اخلاقی	- رشد اخلاقی - مشکلات اخلاقی - موقعیت اخلاقی - استدلال اخلاقی - استدلال اخلاقی - رشد اخلاقی - تعارض های اخلاقی - رشد اخلاقی - عدالت محوری - ارزش های اخلاقی - کرامت انسانی - زیبایی شناختی اخلاقی - استدلال اخلاقی - انصاف - عدالت - برابری - ارزش های شخصی - عقلانیت
	ملاحظات اخلاقی	- ملاحظات اخلاقی - اخلاق اجتماعی - اخلاق اقتصادی - اخلاق سیاسی - اخلاق فردی - آموزش اخلاقی - آموزش ارزشی
اخلاق سیاسی - اجتماعی	سرمایه سیاسی	- اخلاق فردی - اخلاق عمومی - اخلاق پایه - ایمان - تقوا - عفت - عمل صالح - ایثار و فداکاری - تقوا - ظلم ستیزی - تولی و تبری
	مشارکت اجتماعی	- اخلاق عمومی - مسئولیت پذیری - مشارکت اجتماعی - اخلاق اجتماعی - مهارت آموزی - عدالت محوری - مشارکت جویی

کدهای فراگیر	کد سازمان دهنده	کدهای اساسی
	اخلاق سیاسی	-اخلاق سیاسی -حکومت عدل -اخلاق عمومی -اخلاق اجتماعی -اراده -ایثارگری -وطن پرستی -عزت نفس -قانون مداری -نظم پذیری -شایستگی فردی -شایستگی خانوادگی -شایستگی اجتماعی -تفاهم ملی -وحدت -اخلاق سیاسی -تعالی خواهی -مسئولیت پذیری -مهارت های زندگی -مهارت های اخلاقی
	اخلاق زیست محیطی	-اخلاق زیست محیطی -مهارت های ارتباطی -اخلاق اعتقادی -اخلاق اقتصادی -مشارکت -عدالت - انصاف -کارآفرینی -کسب معاش حلال -بهداشت فردی -بهداشت اجتماعی -وجدان گرایی -پرهیز از اسراف و تبذیر -انضباط مالی -قناعت -تلاش و کار
	اخلاق اقتصادی	-اخلاق اقتصادی -اخلاق شهروندی -اخلاق اجتماعی -اخلاق فردی -تفریحات سالم -معیار اسلامی
	اخلاق هنری و زیبایی	-اخلاق هنری -اخلاق زیبایی شناسانه -درک مفاهیم فرهنگی -میراث فرهنگی -قدرت تخیل
	سرمایه اجتماعی	-عدالت -سلامت جسمانی -شباط -اخلاق فردی -اخلاق اجتماعی -اخلاق سیاسی -وحدت ملی - انسجام اجتماعی -هویت ملی -وطن دوستی -جامعه مهدوی
	عدالت محوری	-ارزش ذاتی -عدالت -گفتگو -سفر و مشاهده -ارزش ها -هدف وجودی انسان -طبیعت انسان -تعامل اجتماعی
	هنجارپذیری	-تربیت ارزشی -فضیلت -تربیت اخلاقی -هنجارمندی -ترغیب
	مسئولیت پذیری	-روش الگویی -جامعه اخلاقی -احساس مسئولیت -ملاحظات اخلاقی -احترام

ها در قالب سه دسته کدهای اساسی و سازمان دهنده و فراگیر دسته بندی شدند. محتوای مورد بررسی شامل متون منابع داخلی مرتبط و سند تحول بنیادین آموزش و پرورش بودند که با تحلیل و بررسی این متون مضامین اصلی استخراج و دسته بندی شدند. یافته ها در جدول شماره ۴ گزارش شده است.

مبناهای زیبایی شناختی سند تحول بنیادین آموزش و پرورش در رویارویی با بحران های اخلاقی جامعه چگونه است؟

در بررسی این سوال تحقیق سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و منابع داخلی مرتبط در حوزه **مبناهای زیبایی شناختی** مورد بررسی و تحلیل قرار گرفتند. در این تحلیل داده

جدل ۴:

کد توصیفی	متون و عبارات
-درک معنای پدیده ها -درک کلی از جهان -درک جایگاه خود در جهان - هستی شناسی اسلامی -درک غایت طبیعت و هستی	درک معنای پدیده ها و هدف رویدادهای طبیعت / هستی برای دستیابی به درک کلی از جهان هستی و جایگاه خویش در آن بر اساس نظام معیار اسلامی؛
-رمز گشایی از پدیده ها -رمزگردانی از پدیده های آشکار و پنهان -زبان هنر	رمز گشایی و رمزگردانی از پدیده های آشکار و پنهان طبیعت / هستی و ابراز آن به زبان هنری؛
-درک زیبایی های آفرینش - جمال الهی -کمال الهی -ارتقای ذائقه زیبایی شناختی	درک زیبایی های جهان و آفرینش به منزله مظاهر جمال و کمال الهی و ارتقای ذائقه زیباشناسانه خود؛
-قدرت تخیل -خلق اثر هنری -میراث هنری -حفظ میراث هنری	بهره گیری از قدرت تخیل خود در خلق آثار هنری با هدف حفظ تعالی میراث هنری در سطح ملی و جهانی.
-اخلاق هنری -اخلاق زیبایی شناسانه -درک مفاهیم فرهنگی -قدرت تخیل -نظم پذیری -زیبایی شناسی آفرینش	قدرشناسی و درک زیبا شناسانه آفرینش الهی و مصنوعات هنرمندانه بشری، درک مفاهیم فرهنگی میان فرهنگی.
-نوآوری -خلاقیت -رشد اخلاقی -تغییرات عمیق عاطفی -رشد مهارتی -نظم و دقت -سلوک فردی -تحریک تخیل -تربیت	تربیت زیبایی شناختی آموزش هنر و تربیت هنری در بروز نوآوری و خلاقیت، رشد اخلاقی، پرورش عواطف و احساسات، شکل گیری تغییرات عمیق و پایدار در سلوک فردی، رشد مهارتی، نظم و دقت متریبان تأثیری شگرف دارد. هنر اساس تربیت است و عقل و احساس متریبان را متحد، تخیل را تحریک و محیط آموزشی را

متون و عبارات	کد توصیفی
دگرگون می کند. تربیت هنری در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش مورد تاکید قرار گرفته است از جمله اینکه ناظر به آماده سازی فردی و جمعی متریبان در مسیر تحقق شان زیبایی شناختی و هنری حیات طیبه است.	هنری - حیات طیبه
تخیل یعنی جدا شدن از جهان ملموس و حرکت به فراسوی موفقیت های عینی و جدا سازی عمل و اجسام از مصداقشان در دنیای واقعی و عنوان جدیدی به آنها بخشیدن و منسجم نمودن تجربه ها و ادراکات و خارج شدن از حیطه محدود جهانی که آن را درک می کنیم. خیالپردازی جنبه ای از تخیل است که آنچه که در خیال صورت می گیرد شباهتی زیاد با دنیای واقعی ندارد.	- قدرت تخیل - منسجم نمودن تجربه ها - منسجم نمودن ادراک - خیال پردازی - خارج شدن از مصادیق دنیای واقعی
زیبایی یکی از صفات خداوندی است و جهان، آینه ای از جمال خداست، به دلیل در عالم هستی، نظامی منسجم و یک دست ومملوء از زیبایی حاکم است و این خود زیر بنای یک دید زیبایی شناختی از جهان پیرامون می باشد.	عالم منسجم - خالق زیبایی ها - قدرت تخیل - خلاقیت - فعالیت هنری - خودپنداره مثبت
بر اساس مبانی نظری مندرج در فصل دوم و بررسی محتوای مبانی نظری سند، مؤلفه های تربیت زیبایی شناختی شامل: خیال پردازی و تخیل، نکو داشتن هنر و تولید هنر و خلق آثار هنری، اخلاق اجتماعی و ارزش مداری، آرامش روانی و سعه صدر، زیبایی های ظاهری و عینی، درک موضوعات ذهنی، توانایی درک آثار و زیبایی های جهان آفرینش، خلق و کشف معنا، دریافت معنا و احساس در مورد رویداد های طبیعت، توجه به عواطف، احترام قائل شدن برای سایر دیدگاه ها و پرورش حواس می باشد.	- خیال پردازی - تولید هنر - تخیل - اخلاق اجتماعی - ارزش مداری - زیبایی ظاهری - درک موضوع ذهنی - توجه به احساسات - احترام - نکو داشتن هنر
با عنایت به آنکه شان هنری و زیبایی شناختی، یکی از شئون حیات طیبه است و وجود آدمی در حیات طیبه آراسته به زیبایی است و زیبایی دوستی از اهم گرایش های فطری انسان است، هدف این ساحت در دوران کودکی را می توان تکامل فطرت زیبایی در رسیدن به حیات پاک و افزایش گرایش به زیبایی در وجود کودکان برشمرد.	- حیات طیبه - شان هنری - زیبایی دوستی - حیات پاک - میل به زیبایی - تکامل فطرت زیبایی
احساس و شوق خلاقیت در زیبایی را می بایست در دانش آموزان بیدار نمود و به حرکت درآورد و این ارتقاء با انجام تمرینات هوشی و افزایش توجه دانش آموزان به محیط پیرامونی قابل تصور است. خلاقیت دارای اهمیت فراوانی است. به طوری که می توان بیان نمود که تمامی موفقیت ها و پیشرفت های آدمی در گرو تفکر بارور و پویا و تأثیر گذار است.	- احساس خلاقیت - ذوق خلاقیت - تمرینات هوشی - توجه به محیط - تفکر بارور - تفکر پویا - تفکر خلاق
تربیت هنری، نه پرورش هنرمند حرفه ای، که پرورش ادراک زیبایی شناسی در همه متریبان است. لازم است در کنار رویکرد تربیت هنری موضوع محور، به رویکرد ادراکی دریافت احساس و معنا هم توجه شود و این دو رویکرد مبنای سیاستگذاری، تصمیم گیری و برنامه ریزی واقع شوند.	- پرورش ادراک زیبایی شناسی - دریافت احساس - دریافت معنا - تربیت هنری
زیبایی شناسی همان تجربه ای است که هر فرد می تواند در برخورد با پدیده ای داشته باشد ایجاد و ارتقای تجربه تا حدود قابل توجهی محصول مشارکت و تعامل دانش آموزان در فعالیت های هنری، تاریخ هنر و نقد هنری است.	- تجربه اندوزی - ارتقای تجربه - فعالیت هنری - نقد هنری - تاریخ هنری
تربیت هنری شامل آموزش اساسی حواس و رشد و آگاهی متعالی تجارب بصری، آفرینش و فهم اشکال نمادین بصری و نیز رشد رویکرد آگاهانه نسبت به تصورات بصری در نقاشی، مجسه سازی، هنرهای تزئینی و آموزشی و کاربرد و اعمال قضاوات نقادانه تجارب بصری می باشد.	- تربیت هنری - آموزش حواس - رشد آگاهی - تجارب بصری - هنرهای تزئینی - نقد هنری
هنر می تواند بهترین نمایش دهنده درون انسان باشد و نقش اساسی در رشد عاطفی و روانی او ایفا کند. اصو لا آموزش هنر و تربیت هنری در بروز نوآوری و خلاقیت، رشد اخلاقی، پرورش عواطف و احساسات، شکل گیری تغییرات عمیق و پایدار در سلوک فردی، رشد مهارتی، نظم، دقت و ... تأثیر شگرفی دارد. هنر اساس تربیت است. هنر عقل و احساس ما را متحد، تخیل را تحریک و محیط ما را دگرگون می سازد.	- رشد عاطفی و اخلاقی - رشد روانی - تربیت هنری - ایجاد پایداری در سلوک فردی - ایجاد پایداری در نظم - تحریک تخیل
شناخت زیبایی های آفرینش در راستای معرفت یافتن به حیات طیبه، از اهداف اساسی ساحت زیبایی شناختی محسوب می گردد. کودک در این مرحله با توجه به ذائقه زیبایی شناسانه خود اگر در معرض زیبایی های جهان آفرینش قرار بگیرد گرایش او به سمت خالق این زیبایی ها میل پیدا کرده و حیات طیبه سر منزل مقصود او به شمار خواهد رفت.	- حیات طیبه - زیبایی آفرینش - توجه به خالق زیبایی ها
در ساحت زیبایی شناختی در تربیت، پرورش عواطف از اولویت های اصلی این ساحت است. همانطور که گفته شد در زیبایی شناسی و هنر اسلامی، اصل تصعید و پالایش عواطف زیبایی شناسی مطرح است تا زیبایی حقیقی حیات، در پشت پرده زیبایی های ظاهری پنهان نماند.	- پرورش عواطف - هنر اسلامی - عواطف زیبایی - زیبایی ظاهری - اصل تصعید - پالایش عواطف

کد توصیفی	متون و عبارات
-پرورش امیال زیبایی -انتخاب آگاهانه	انسان، با توجه به انتخاب های آگاهانه، به دنبال تجزیه و تحلیل امور اطراف خود است. پرورش امیال زیبایی در کودکان باعث می شود که کودک به سمت خیر و نیکی، هدایت شده و در آن نهادینه گردد. با توجه به نظرات فیلسوفان و تعالیم اسلامی، رسیدن به جایگاهی که افراد نسبت به محیط و اطرافیان خود اعمال و افکار خیر و نیک در سر داشته باشند از اهداف تربیتی شناخته شده و زیبایی را به همراه دارد.
-ایثار -از خودگذشتگی -عدالت	از منظر قرآن، ایثار و از خود گذشتگی به معنای ترجیح دیگران بر خود از ابعاد معنای زیبایی محسوب می شود. مبتنی بر این مبنای زیبایی شناسانه، مربی در روند خلق فضاهای زیباشناختی تربیتی باید متریبان و منافع آن ها را بر خود و منافع خود ترجیح دهد. از این حیث، اجرای خواسته های نابجای فراگیران به هدف جلب رضایتمندی آن ها، نمونه ای از عدم توجه به این مبنای زیبایی شناسانه، در تحقق زیبایی های حقیقی است.
-تعادل در ایثار -رعایت نسبت ها	زیاده روی در ایثار و از خودگذشتگی در قبال تربیتی نیز ناقض معیار «تعادل»، «تناسب» و «کارایی» در تحقق امر زیباست. معیار «تعادل» به دلیل زیاده روی در انجام یک عمل و معیار «تناسب» به دلیل عدم رعایت نسبت ها بین هدف تعیین شده و روش انتخابی، موجبات نازیبایی عمل را فراهم می آورند.
-همه‌انگهی بین فرم و محتوا -انسجام درونی -پیوستگی بیرونی	نکته زیبایی شناسانه دیگری که مبتنی بر این مبنای زیبایی عدالت، قابل ارائه است، رعایت همه‌انگهی بین فرم و محتوا است. بر این اساس، در روند خلق فضاهای یادگیری، باید به زمان و مکان استفاده از هر ابزار آموزشی در جای خود و متناسب با اهداف تعیین شده، جایگاه هر موضوع، هر رفتار و هر تصمیم توجه شود، تا از یک طرف، انسجام درونی فضاهای خلق شده و از طرف دیگر پیوستگی بیرونی آن ها با اهداف بلند دامنه و کوتاه مدت آموزشی، حاصل آید.
-راستی-عدالت-صداقت-سخن حق	نکته زیبایی شناسانه دیگری که بر اساس مبنای زیبایی رعایت عدالت در قرآن، قابل توجه و ارائه است، راستی است. از این منظر، یکی از مصادیق این توصیه در روند خلق زیبایی شناسانه ی فضاهای یادگیری، راستگویی مربی، به معنای تناسب نظر و عمل، یکرنگی به معنای یکی بودن سخن با عمل مربی و نیز لزوم تصدیق سخن راست، عدم انکار سخن حق است.
-پرهیز از ظلم -عدالت ورزی	نکته دیگری که در روند خلق زیبایی شناسانه ی فضاهای یادگیری، قابل ارائه است، پرهیز از اشکال متنوع ظلم است. این توصیه ی زیبایی شناسانه در حوزه تدوین متون آموزشی (به معنای فضاهای مکتوب یادگیری)، می تواند ناظر بر ارجاع صحیح و صادقانه ی آراء و اقوال دیگران باشد.
-قانون مداری-برقراری نظم-برقراری انضباط-برنامه ریزی هدفمند	نکته زیبایی شناسانه بعدی که مبتنی بر مبنای زیبایی قرار دادن هر چیز در جای خود مطرح می باشد، قانون مداری است. این مبنای زیبایی شناسانه ناظر بر تلاش مربی برای برقراری نظم و انضباط در ارکان فعالیت های تربیتی است که مستلزم برنامه ریزی های دقیق و هدفمند در این حوزه می باشد.
-قدرشناسی-دوری از بی تفاوتی -دوری از بی توجهی به زحمات دیگران - دوری از ناسپاسی	نکته زیبایی شناسانه که در ذیل مبنای زیبایی عدالت قابل ارائه است، قدر شناسی است. همانطور که پیشتر، در فصل سوم آمده است، «قدر شناسی»، عملی است زیبا و بنابراین منسجم و متعادل به دور از افراط و تفریط، فارغ از بی تفاوتی و بی توجهی به زحمات دیگران و ناسپاسی نسبت به آنها..
-تعادل بین فرم و محتوا	عدم توجه به تفاوت های فردی، عدم توجه به همه‌انگهی بین فرم و محتوا، بیان سخنان غیر واقع و قدرناشناسی از کوشش های متریبان در روند خلق فضاهای یادگیری، از مظاهر زشتی محسوب می گردد.
-خودپالایی-نقد خود-حق پذیری - پالایش ذهن-ارتقای کارایی-استفاده از تجربیات	نکته مهم بعدی در روند خلق زیبایی شناسانه فضاهای یادگیری، خودپالایی به معنای ارزیابی مداوم و پالایش خود از اشتباهات است که بر اساس بخش تحلیل مفهوم زیبایی، از منظر قرآن در زمره ی زیبایی ها قرار دارد. از این منظر، لزوم استفاده از تجربیات روزمره برای بهبود و ارتقای کارائی آموزش و یادگیری، بخشی از این مراقبه و سلوک محسوب می شود.
-ثبات در رای-ثبات در نظر-نظروورزی وئیق-اندیشه ورزی-عقلانیت-انسجام اعمال-تناسب اعمال	از منظر قرآن، برخورداری از ثبات در رای و نظر، از ابعاد معنای زیبایی است. بر اساس این مبنای، در روند خلق محیط های یادگیری، مربی لازم است در امر تربیت از ثبات رای برخوردار باشد. این امر که علاوه بر اعتماد سازی، بر اعتبار مربی نیز می افزاید، محتاج نظروورزی وئیق و عقلانیت و اندیشه ورزی درست می باشد و خود نشانه ی انسجام و تناسب اعمال با اندیشه و نظر مربی است.

کدها در قالب ۱۳ کد سازمان دهنده دسته بندی شدند. با هدف درک بهتر کدهای سازماندهنده با توجه به اشتراکات این کدها، در قالب چهار کد فراگیر شامل زیبایی شناسی معنوی، زیبایی شناسی اخلاقی، زیبایی شناسی محسوس و زیبایی شناسی هنری دسته بندی شدند.

بر اساس نتایج به دست آمده در جدول شماره ۵ متون مرتبط با مباحث زیبایی شناسی سند تحول بنیادین بررسی و مطالب مرتبط تدوین شدند. سپس کدهای اولیه و مهم هر متن که با مسائل زیبایی شناسی مرتبط بودند شناسایی و در قالب ۱۳۶ کد دسته بندی شدند. در ادامه به منظور دسته بندی کدهای توصیفی شناسایی شده، با بررسی اشتراکات و کدهای مرتبط این

جدول ۵: دسته بندی کدهای مرتبط با مباحث زیبایی شناسی سند تحول بنیادین

کدهای فراگیر	کد سازمان دهنده	کدهای اساسی
زیبایی شناسی معنوی	درک زیبایی آفرینش	-درک معنای پدیده ها -درک کلی از جهان -درک جایگاه خود در جهان -درک هستی -هستی شناسی اسلامی -درک غایت طبیعت -درک غایت هستی -درک زیبایی های آفرینش
	درک خالق زیبایی ها	-درک زیبایی های دنیا -جمال الهی -کمال الهی -ارتقای ذائقه زیبایی شناختی -جمال خداوند -عالم منسجم -نظام منسجم -خالق زیبایی ها
	رمزگشایی از پدیده های آشکار و پنهان هستی	-رمز گشایی از پدیده ها -رمزگردانی از پدیده های آشکار -رمزگردانی از پدیده های پنهان -زبان هنر -رمزگشایی از طبیعت -رمزگشایی از هستی
زیبایی شناسی اخلاقی	اخلاق زیبایی شناسانه	-قدرت تخیل -خلق اثر هنری -میراث هنری -حفظ میراث هنری -اخلاق هنری -اخلاق زیبایی شناسانه -درک مفاهیم فرهنگی -میراث فرهنگی -قدرت تخیل -نظم پذیری -زیبایی شناسی آفرینش -مصنوعات هنرمندانه بشر -نوآوری -خلاقیت -رشد اخلاقی -تغییرات عمیق عاطفی -رشد مهارتی -نظم و دقت -سلوک فردی -تحریک تخیل -تربیت هنری -حیات طیبه
	تربیت اخلاق هنری	
زیبایی شناسی محسوس	خیال پردازی	-قدرت تخیل -منسجم نمودن تجربه ها -منسجم نمودن ادراک -خیال پردازی -خارج شدن از مصادیق دنیای واقعی
	پالایش ذهن	-یادگیری عمیق -قدرت تخیل -خلاقیت -فعالیت هنری -خودپنداره مثبت -حیات طیبه -شأن هنری -زیبایی دوستی -حیات پاک -میل به زیبایی -تکامل فطرت زیبایی
	پرورش حواس	-خیال پردازی -تولید هنر -تخیل -اخلاق اجتماعی -ارزش مداری -درک زیبایی آفرینش -پرورش حواس -دریافت معنا -خلق معنا -آرامش روانی -سعه صدر -زیبایی ظاهری -درک موضوع ذهنی -توجه به احساسات -احترام -نکو داشتن هنر -پرورش ادراک زیبایی شناسی -دریافت احساس -دریافت معنا -تربیت هنری
	پرورش خلاقیت	-احساس خلاقیت -ذوق خلاقیت -تمرینات هوشی -توجه به محیط -تفکر بارور -تفکر پویا -تفکر خلاق -تجربه اندوزی -ارتقای تجربه -فعالیت هنری -نقد هنری -تاریخ هنری -تربیت هنری -آموزش حواس -رشد آگاهی -تجارب بصری -نقاشی -مجسمه سازی -هنرهای تزئینی -نقد هنری -تصورات بصری
	پرورش عواطف	-رشد عاطفی -رشد اخلاقی -رشد روانی -پرورش عواطف -تربیت هنری -ایجاد پایداری در سلوک فردی -ایجاد پایداری در نظم -تحریک تخیل -پرورش عواطف -هنر اسلامی -عواطف زیبایی -زیبایی ظاهری -اصل تصعید -پالایش عواطف -پرورش امیال زیبایی -انتخاب آگاهانه
زیبایی شناسی هنری	نظم پذیری	-ایثار -ازخودگذشتگی -عدالت -تعادل در ایثار -رعایت نسبت ها -راستی -عدالت -صداقت -سخن حق -پرهیز از ظلم -عدالت ورزی -قانون مداری -برقراری نظم -برقراری انضباط -برنامه ریزی هدفمند -قدرشناسی -دوری از بی تفاوتی -دوری از بی توجهی به زحمات دیگران -دوری از ناسپاسی
	تعادل بین فرم و محتوا	-تعادل بین فرم و محتوا -خودپالایی -نقد خود -حق پذیری -پالایش ذهن -ارتقای کارایی -استفاده از تجربیات
	رعایت تناسب ها	-ثبات در رای و نظر -نظرورزی وثیق -اندیشه ورزی -عقلانیت -انسجام اعمال -تناسب اعمال

مندرجات منابع و متون مبتنی بر ۱۳ مقوله محوری یا تفسیری است که پس از کدگذاری گزینشی در مجموع ۴ مضمون اصلی و فراگیر در این رابطه به دست آمد که عبارتند از: ۱-زیبایی

یافته های حاصل از ۳ مرحله کدگذاری اعم از کدگذاری توصیفی، کدگذاری تفسیری و کدگذاری مضامین فراگیر و اصلی نشان داد که مقولات زیبایی شناسی بر اساس سند تحول و

بحث‌های کلاسی، و پرورش تفکر انتقادی، به تحقق پذیری این اهداف کمک می‌کند. به این طریق، دانش‌آموزان می‌آموزند که چگونه با چالش‌های اخلاقی مواجه شوند و راه‌حل‌های مؤثری بیابند. سند تحول بنیادین آموزش و پرورش نه تنها بر ارتقاء معرفت و مهارت‌های دانش‌آموزان تمرکز دارد، بلکه مضامین زیبایی‌شناختی را نیز به عنوان یکی از ارکان تربیت جامع مدنظر قرار می‌دهد. در مواجهه با بحران‌های اخلاقی جامعه، زیبایی‌شناسی می‌تواند به عنوان یک ابزار مؤثر در شکل‌دهی به ادراکات و رفتارهای افراد عمل کند. پرداختن به هنر، ادبیات، و دیگر زمینه‌های فرهنگی، به توانمندسازی دانش‌آموزان در فهم عمیق‌تری از ارزش‌های انسانی و اجتماعی کمک می‌کند و آن‌ها را با مضامین اخلاقی و اجتماعی پیوند می‌دهد. از این طریق، می‌توان حس زیبایی‌شناختی در دانش‌آموزان را تقویت کرده و در آنان درکی عمیق از زیبایی‌های زندگی و مسئولیت‌های اجتماعی‌شان ایجاد کرد. در نهایت، یکی از نتایجی که می‌توان از تحقق مضامین ارزش‌شناختی سند تحول بنیادین آموزش و پرورش انتظار داشت، تقویت هویت ملی و اجتماعی دانش‌آموزان است. در دنیای امروز که بحران‌های اخلاقی و اجتماعی به شدت افزایش یافته‌اند، توجه به ارزش‌های فرهنگی و اجتماعی جامعه نقش بسزایی در شکل‌گیری هویت افراد دارد. با تربیت نسل‌های جدیدی که به ارزش‌های اخلاقی پایبند باشند و در برابر بحران‌ها واکنش‌های منطقی و اخلاقی نشان دهند، می‌توان امید داشت که جامعه به سوی یک آینده روشن‌تر پیش برود. همچنین، در این مطالعه نشان داده شد که در سند ملی آموزش و پرورش خلأ وجودی برخی رویکردهای عمده ارزشی مانند تربیت منشی وجود دارد. بر این اساس، نظام آموزش و پرورش می‌باید به همان میزان که به رویکرد ارزشمند تربیت دینی توجه نموده است، به تربیت منشی و اخلاقی نیز به عنوان رویکردی مهم و ارزشمند توجه کند. روشن شدن این مواضع، طرح آن‌ها و توصیف روش آن‌ها، می‌تواند سهمی مؤثر در گزینش و یا تکامل رویکردی ارزشی مناسب در نظام آموزش و پرورش کشورمان داشته باشد. همچنین داشتن توصیف و تبیین صحیح و سلیم از مبانی ارزشی و التزام درونی به آن‌ها را می‌توان ضامن مصونیت از بحران‌های اجتماعی دانست؛ لذا فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی به دلیل ابتدا بر شناخت عمیق و صحیح برگرفته از آموزه‌های اصیل متون اسلامی می‌تواند منبع مطمئنی برای پاسخگویی به این نیاز باشد که باید مد نظر قرار داده شود. و استفاده از همه امکانات برای شناخت و تربیت هنری و نیز حق‌پذیری از سوی دست‌اندرکاران امر تربیت و بنابراین، سرسپردگی به سخنان درست، عقلانی و مطابق با واقع، در روند خلق فضاهای یادگیری پیشنهاد می‌گردد در

تناسب‌ها باشد. در مجموع باید گفت، تربیت ارزشی جزء ذاتی تعلیم و تربیت محسوب می‌شود و تعلیم و تربیت موفق، بر نهادینه کردن ارزش‌ها و ارج نهادن به آنها تأکید دارد و آن را راهی برای مواجهه و رویارویی با بحران‌های اخلاقی و رفتاری افراد در جامعه می‌داند که باید در دوران کودکی و نوجوانی از طریق آموزش ارزش‌های اخلاقی و اعتقادی توان مقابله با این بحران‌ها را در دانش‌آموزان به وجود آورد. در اینجا باید متذکر شد که تعلیم و تربیت در قالب هر رویکردی که باشد، نخست باید مبتنی بر فهم و عقل باشد و دوم اینکه از طریق نوعی عادت‌های انفعالی مبتنی بر انعکاس مشروط یا تلقین به دانش‌آموزان منتقل نمی‌شود، بلکه، مطابق با نظر Brummer (1998) تربیت ارزشی فعالیتی است که بر پایه استدلال و آزادی عمل به دانش‌آموزان، مجموعه‌ای از ارزش‌ها را منتقل می‌کند. چنانکه Brummer (1998) خاطر نشان می‌سازد، طرفداران رویکردهای بی‌طرفی نسبت به ارزش‌ها هرگز نمی‌توانند ارزش‌هایی مانند آزادی، عدالت، برابری و عقلانیت را رد کنند. بنابراین، تربیت ارزشی در تمام رویکردها جریان دارد. هرچند ممکن است فرد تلاش کند نسبت به بحث ارزش‌ها بی‌طرف باقی بماند، اما نمی‌تواند به طور مؤثر ارزش‌ها را کنار بگذارد. نتایج این پژوهش با پژوهش‌های پیشین از جمله پژوهش حسین پور صباغ و همکاران (۱۳۹۸)، بهشتی و همکاران (۱۳۹۸)، حسین پور صباغ (۱۳۹۸)، رضایی (۱۴۰۱) همسو می‌باشد.

در تبیین نتایج به دست آمده می‌توان گفت که سند تحول بنیادین آموزش و پرورش به عنوان یک نقشه راه کلیدی برای نظام آموزشی کشور، به موازات اهداف آموزشی و تربیتی، به مضامین ارزش‌شناختی نیز توجه ویژه‌ای دارد. در مواجهه با بحران‌های اخلاقی جامعه، این مضامین می‌توانند به عنوان مبنایی برای پرورش ذهن و روان دانش‌آموزان عمل کنند. ارزش‌های اخلاقی و انسانی مثل صداقت، احترام به دیگری، و مسئولیت‌پذیری، در این سند به دقت تبیین شده‌اند و هدف آن نه تنها تربیت افراد با استعداد، بلکه ساختن شهروندانی مسئول و اخلاقی است. با این رویکرد، می‌توان انتظار داشت که آموزش و پرورش به یک عاملی مؤثر در کاهش و پیشگیری از بحران‌های اخلاقی تبدیل شود. از طرف دیگر، یکی از چالش‌های عمده در برابر نظام آموزشی، نیاز به بازنگری و تجدیدنظر در محتوای آموزشی است. مضامین ارزش‌شناختی در سند تحول بنیادین به توانمندسازی آموزش‌دهندگان و دانش‌آموزان در مواجهه با مسائل اخلاقی دنیای معاصر می‌پردازند. ایجاد شرایطی که در آن دانش‌آموزان بتوانند به نقد و بررسی ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی موجود بپردازند، از طریق فعالیت‌های گروهی،

رضایی، محمد. (۱۴۰۱). طراحی الگوی تربیت عقلانی بر مبنای قرآن کریم، پایان نامه کارشناسی ارشد؛ رشته معارف اسلامی، تهران روشه، گی (۱۳۹۰). کنش اجتماعی، ترجمه هما زنجانی زاده، مشهد: دانشگاه فردوسی.

رهنمایی، احمد (۱۳۸۳). درآمدی بر فلسفه تعلیم و تربیت، قم: موسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی

سجادی، مهدی. (۱۳۹۷). رویکردها و روش های تربیت اخلاقی و ارزشی، پژوهش های فلسفی-کلامی ۱۳۹۷ شماره ۳ سند تحول بنیادین آموزش و پرورش (۱۳۹۰)، شورای عالی انقلاب فرهنگی و شورای عالی آموزش و پرورش

صاحبکار، علیرضا. (۱۳۸۸). بررسی نظریه انسان‌شناسی شهید مطهری و دلالت‌های آن در حوزه تربیت اخلاقی؛ پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی - دانشکده علوم تربیتی و روانشناس

عمیدی، سمیه. (۱۳۹۰). تبیین نقش و جایگاه معلم در سند ملی آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری - دانشگاه الزهراء - دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی ۱۳۹۰ -

فاضل، شکراله. (۱۳۹۸). بررسی عملکرد وزارت آموزش و پرورش در اجرایی شدن سند تحول بنیادین، اولین همایش بین المللی جامعه شناسی، علوم اجتماعی و آموزش و پرورش با رویکرد نگاهی به آینده، بوشهر

مرزوقی، رحمت اله، عقیلی، رضا، و مهرورز، محبوبه. (۱۳۹۵). تحلیل و نقد نظری و روش شناختی اسناد تحول بنیادین آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران. پژوهش نامه مبانی تعلیم و تربیت (مطالعات تربیتی و روان شناسی مشهد)، ۲۶ (پیاپی ۱۲)، ۲۱-۴۰.

مظاهری، حسن. (۱۳۹۹). مقایسه مبانی ارزش‌شناختی فلسفه تربیتی پراگماتیسم با مبانی ارزش‌شناختی اسناد تحول بنیادین آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران، پژوهش در مسائل تعلیم و تربیت اسلامی بهار ۱۳۹۹ - شماره ۴۶ رتبه ب.

نر، جرج (۱۳۹۵). آشنایی با فلسفه آموزش و پرورش، ترجمه فریدون بازرگان، تهران: سمت.

هولفیش، گوردن؛ اسمیت، فیلیپ، ژ. (۱۳۹۷). تفکر منطقی روش تعلیم و تربیت، ترجمه علی شریعتمداری. تهران: انتشارات سمت.

فهرست منابع

Amidi, S. (2013). Explaining the role and position of the teacher in the National Education Document of the Islamic Republic of Iran, Ministry of Science, Research and Technology - Al-Zahra University - Faculty of Educational Sciences and Psychology - 2014.

Beheshti. (2018). Analytical study of the

نهایت پیشنهاد می گردد در زمینه ابعاد مختلف جایگاه هنر و زیبایی و نگاه موشکافانه به تربیت هنری و سلامت روانی بیشتر مورد کنکاش و بررسی قرار گیرد و گام های مؤثری در این زمینه برداشته شود.

موازین اخلاقی

در این مطالعه اصول اخلاق در پژوهش شامل اخذ رضایت آگاهانه از شرکت کنندگان و حفظ اطلاعات محرمانه آنها رعایت گردیده است.

تشکر و قدردانی

پژوهشگران مراتب قدردانی و تشکر خود را از کلیه شرکت کنندگان این پژوهش که با استقبال و بردباری، در روند استخراج نتایج همکاری نمودند، اعلام می‌دارند.

تعارض منافع

نویسندگان این مطالعه هیچ گونه تعارض منافی در انجام و نگارش آن ندارند.

واژه نامه

۱. ارزش شناسی
۲. آکزیولوژی

منابع فارسی

امینی، سمانه؛ غفاری، ابوالفضل (۱۳۹۲). تأملی بر رویکردهای تربیت ارزشی: نگاهی به جایگاه تربیت ارزشی و تحول آن در نظام آموزش و پرورش ایران، مبانی تعلیم و تربیت، سال سوم، شماره ۲، صص ۸۹-۱۱۰.

بلخاری قهی، حسن. (۱۳۹۶). مفهوم زیبایی و مبانی زیبایی شناسی در قرآن، نشریه هنرهای زیبا-هنرهای تجسمی، شماره ۴.

بهشتی. (۱۳۹۸) بررسی تحلیلی مبانی ارزش شناختی تعلیم و تربیت اسلامی از منظر استاد مطهری به منظور تدوین الگوی مدرسه مطلوب پژوهش های اخلاقی « بهار ۱۳۹۸ - شماره ۳۵ بیات، فریبرز؛ مهدوی، سید محمدصادق؛ ساروخانی، باقر (۱۳۹۹).

بحران اخلاقی و عوامل اجتماعی موثر بر آن در بین شهروندان تهرانی، مسائل اجتماعی ایران، دوره ۱۱، شماره ۱، صص ۳۵-۶۱

حسین پور صباغ، داود؛ علم الهدی، جمیله؛ سوزنچی، حسین. (۱۳۹۸). بازشناسی مفهوم «موقعیت» در رویکردهای تربیت ارزشی معاصر. علوم تربیتی ۲۶(۲)، ۲۶-۱.

حسین پور صباغ، داود؛ علم الهدی، جمیله؛ سوزنچی، حسین. (۱۳۹۹). بازشناسی مفهوم «تربیت» در نظریه‌ی اعتباریات علامه طباطبایی (ره). پژوهش نامه مبانی تعلیم و تربیت، ۱۰(۲): ۱۳۹-۱۱۸

- Rezaei, M. (2022). Designing a model of rational education based on the Holy Quran, master's thesis; Department of Islamic Studies, Tehran
- Ryan, K; Cooper, J.M. (2018). Those Who Can Teach. Boston: Wadsworth Center Learning.
- Sahibkar, A. (2008).Examining the anthropological theory of Martyr Motahari and its implications in the field of moral education; Master's thesis, Allameh Tabatabai University - Faculty of Educational Sciences and Psychology.
- Sajjadi, M. (2017). Approaches and methods of moral and value education, philosophical-theological researches 2017 number 3
- Shokouhi Amirabadi, L., Delavar, A., Abbasi, L., & Kooshk, S. (2022). Designing a value model in students based on the Fundamental Reform Document of Education. Educational Psychology, 18(66), 29-54
- fundamentals of cognitive values of Islamic education and training from the perspective of Professor Motahari in order to develop a model of the ideal school of moral research » spring 2018 - number 35
- Fazel, Sh. (2018). investigation of the performance of the Ministry of Education in the implementation of the fundamental transformation document, the first international conference of sociology, social sciences and education with the approach of looking to the future, Bushehr
- Hosseinpour Sabbagh, D., Alam El Hadi, J, Sozanchi, H. (2019). Recognizing the concept of "education" in the credit theory of Allameh Tabatabai (RA). Basics of Education Research, 10(2), 118-139
- Hosseinpour Sabbagh, D., Alam El Hadi, J., Sozanchi, H. (2018). Recognizing the concept of "situation" in contemporary value education approaches. Educational Sciences, 2018; 26 (2) 1-26.
- Rain,T(2021)Teacher Training and Professional Ethics, Journal of Theoretical Educational Science, 14(3), 476-497, July 2021